

спільнотами країни, щоб стала всеукраїнською у своєму конфесійному поширенні.

21. Павло Павленко. Постмайданна Україна в тисках російсько-ватиканських відносин (або «Як нам ставитися до візиту на окуповані території апостольського нунція Клаудіо Гуджеротті?»).

Ватикан певно сподівався, що візит апостольського нунція Клаудіо Гуджеротті 16-18 грудня 2016 р. на окуповані території Донбасу українське суспільство “проковтне” так само легко, як легко воно “проковтнуло” туди ж само і його великодній візит (25 березня 2016 р.), як свого часу “ковтнуло” зустріч 10 червня 2015 р. Папи Римського Франциска з Президентом РФ В.Путіним, в якій багато хто розгледів явний антиукраїнський контекст, не кажучи вже тут про той антиукраїнський жест, який Папа вчинив, підписавши 12 лютого 2016 р. ганебну “Гаванську декларацію”, за якою Ватикан, по суті, віддає Україну на поталу Москві, бо ж визнає її (Україну) вотчиною Московського Патріархату. Утім слід таки віддати належне тим, хто, бачачи промосковську лінію поведінки Ватикану, зокрема нинішнього його глави — Папи Франциска, прагне ще переконувати українське суспільство, і насамперед українських римо- і греко-католиків, що, мовляв, тільки в такий спосіб Святий Престол й може доводити, що він “любить Україну”, але просто треба мати здатність “вміти читати”, “слухати”, дивитися “на світ очима Бога Творця”¹⁹², як про це й повчає Папа.

Під час приватної зустрічі Папи Франциска з Президентом РФ В.Путіним, на якій обговорювалась ситуація на Близькому Сході і в Україні, обоє зійшлися на тому, що задля стабілізації ситуації на Донбасі “необхідно відновити атмосферу діалогу між сторонами конфлікту”, слід дотримуватися “мирних угод, підписаних у Мінську представниками влади України і двох самопроголошених республік на Сході країни”. Про Росію, як ключового учасника “конфлікту”, як провокатора війни при цьому взагалі не йшлося. Натомість Папа закликав Путіна як “миротворця” докласти “значних і щирих зусиль для того, щоб домогтися миру” в Україні. Показово, що в ході зустрічі понтифік, даруючи Путіну медальйон із зображенням “ангела миру” чи “ангела-миротворця”, зауважив, що “ця медаль ... зображує ангела, який приносить і мир, і справедливість, і солідарність, і захищає”¹⁹³, що “цей ангел виграє всі війни і закликає до єднання всіх людей у

¹⁹² Папа: Закликаю усіх дивитися на світ очима Бога Творця! // Католицький Медіа-Центр. - Четвер, 23 квітня 2015: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://kmc.in.ua/ватикан/12930-папа-закликаю-усіх-дивитися-на-світ-очима-бога-творця.html>

¹⁹³ Папа Римський подарував Путіну медаль з ангелом-миротворцем // Щоденна всеукраїнська газета “День”. - 11 червня, 2015: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/news/110615-papaymskyu-podaruvav-putinu-medal-z-angelom-myrotvorcem>

світі”.¹⁹⁴ Але кому той “ангел миру” мусить принести “мир”, кому буде допомагати “виграти всі війни”, кому (чи під кого) він буде “єднати всіх людей на світі”? — Зрозуміло, для того, кому цей медальйон дарують — В.Путіну. Однак знайшлося чимало таких, які заходилися зауважувати, що й тут, мовляв, ховаються “тонкі дипломатичні ходи” Святого Отця, просто їх слід “правильно” ловити.

Понтифік неодноразово висловлював підтримку українському народу, декларував, що він “боронить” Україну, “сприяє”, щоб “на нашій землі врешті запанував мир”¹⁹⁵, «молиться за Україну», але при цьому уникає називати Росію агресором, а часто не згадує її зовсім в українському контексті. І як би не “редагували” позицію Понтифіка римо-католицькі ЗМІ, щодо України вона зрозуміла — вона суголосна позиції Московського Патріархату, а відтак і Кремля. Причина тут зрозуміла: Ватикан із-за України прагне “жодним чином не ускладнювати відносин із (Російською — П.П.) Православною Церквою, враховуючи, що зараз він намагається навести мости між двома християнськими конфесіями, які ворогували близько тисячі років”.¹⁹⁶ Іншими словами, “наводячи мости” між Римо-Католицькою і Російською Православною церквами, Україна просто випадає з поля зору Ватикану. До речі, саме з цих міркувань Ватикан не дає згоди УГКЦ на утворення Патріархату, ігнорує офіційними відносинами “неканонічний” Київський Патріархат.

Апостольська Столиця в українських питаннях підіграє Москві, оскільки Україна, як держава, для неї (Апостольської Столиці) мало що важить. Це видно передусім на підставі того, що всі апостольські нунції в Україні зазвичай опікуються справами Римо-Католицької Церкви, перебираючи на себе функції її глави в Україні і, по суті, звели нанівець україно-ватиканські міждержавні зв’язки, міждержавні проекти. Україна, як незалежна держава, офіційному Ватикану не потрібна (давайте нарешті називати речі своїми іменами) — їм, як і Росії (Кремлю і Московському Патріархату), потрібна винятково українська територія. Віддаючи Україну на розтерзання Росії, Ватикан отримує взамін не просто безпроблемне життя римо-католицьких парафій на “канонічній території” Москви, а й, як це не виглядає парадоксально, навіть можливе сприяння католицьким громадам із боку російської влади. Як кажуть росіяни, “ты — мне, я — тебе”.

Подібна позиція Ватикану чітко прочитується і в так званій “Таванській декларації”, підписаній Московським Патріархом Кирилом і Папою Римським Франциском 12 лютого 2016 р. у столиці Куби і в якій Святий Престол офіційно визнає, що, з одного боку, в Україні відбувається громадянська війна¹⁹⁷, до якої Росія жодним чином не причетна, а з іншого боку, об’єднання всіх гілок

¹⁹⁴ Папа Франциск призвал Путина принести мир на Украину // ВВС. Русская служба. - 10 июня 2015: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу:

http://www.bbc.com/russian/international/2015/06/150610_pope_putin_vatican_ukraine_peace_call

¹⁹⁵ Глава УГКЦ попросил Папу Франциска заступиться за украинцев перед Путиным // Інформаційна агенція “ВГОЛОС”. - 10.06.2015: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу:

http://vgolos.com.ua/news/glava_ugkts_poprosyv_papu_frantsyska_zastupytytsya_za_ukraintsiv_pered_putinyem_18281.1.html

¹⁹⁶ Уайат Кэролайн. Встреча папы Франциска с Путиным: о войне и не только // ВВС. Русская служба. - 10 июня 2015: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу:

http://www.bbc.com/russian/international/2015/06/150610_pope_putin_vatican_visit

¹⁹⁷ Див. пункт 26 “Спільної декларації Папи Франциска і Кирила, Патріарха Московського і всієї Русі”.

православ'я в Україні мусить відбуватися “на основі існуючих канонічних норм”¹⁹⁸, цебто згідно з планом Московського Патріархату, за яким Україна є його “канонічною територією”. Зазначимо тут принагідно, що на процедуру підписання цього документу, в якому є положення, що безпосередньо стосуються України і церков в Україні, Ватикан не запросив ні нунція з України, ні когось з ієрархів УГКЦ і РКЦ в Україні, хоча Московський Патріарх на підписання привіз із собою представника Московського Патріархату в Україні.¹⁹⁹

Промосковська позиція нинішнього Ватикану не може вважатися чимсь незвичайним. Усі Папи, особливо від часу II Ватиканського Собору, розглядають Україну через призму УГКЦ і “добросусідських відносин” із Москвою. І якби чинний Папа Франциск не освідчувався в любові до українських греко-католиків, називаючи УГКЦ своєю “улюбленою донькою, про яку він дбає” (200), політичні амбіції завжди будуть брати верх. То ж і поїздки апостольського нунція К.Гуджеротті в 2016 р. на окуповані території Донбасу — це тільки чергове свідчення, що Ватикан завжди буде розглядати політичну ситуацію в Україні, оглядаючись при цьому на Москву.

Архієпископ К.Гуджеротті зауважує, що він відвідував окуповані території Донбасу саме в якості постійного дипломатичного представника Папи Римського як глави Святого Престолу, тобто його візит слід розуміти, як офіційний. Тоді чому дипломат підкреслює, що він як “апостольський нунцій вирушив до Донецька й Луганська, щоби відслужити Божественну Літургію у приготуванні до Різдва для католиків, які живуть на тій території”²⁰¹, як робив він це й минулого Великодня? Якщо так, тоді це був неофіційний візит — візит не посла, а священика до своєї пастви. Але тоді незрозумілим постає інше: чому, як зазначає сам архієпископ, представники “влади” так званих “ДНР” і “ЛНР” “доброзичливо поставились до візиту”²⁰², подавали його (візит) у своїх ЗМІ, як крок до визнання цих “республік” світовою спільнотою? За словами К.Гуджеротті, “влада” невизнаних республік сприяла йому — його “навіть приїхали зустріти” і саме тому “у нас все пройшло добре”.²⁰³ (І після цих слів, нунцій ще буде заперечувати, що він не спілкувався із сепаратистами?²⁰⁴)

Щоб не казав дипломат, його візити до “лугандону” спричинені не так бажанням підтримати тамтешніх римо- і греко-католиків, як в черговий раз дати

¹⁹⁸ Див. пункт 27 “Спільної декларації Папи Франциска і Кирила, Патріарха Московського і всієї Русі”.

¹⁹⁹ “Політика Ватикана щодо України залишається незрозумілою”, - Олесь Доній // Громадське радіо. - 14 лютого 2016: [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <http://hromadskeradio.org/programs/kyiv-donbas/polityka-vatykana-shchodo-ukrayiny-zalyshayetsya-nezrozumiloyu-oles-doniy>

²⁰⁰ Папа дав зрозуміти, що УГКЦ для нього – “улюблена донька, про яку він дбає” // РІСУ - Релігійно-інформаційна служба України. - 06-03-2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://risu.org.ua/ua/index/all_news/catholics/ugcc/62726/

²⁰¹ Гуджеротті Клаудіо. “Колишній” колега звертається із запитанням до пані проф. Людмили Филипович // РІСУ - Релігійно-інформаційна служба України. - 11 січня 2017: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/open_theme/65705/

²⁰² Папа Римський приедет на Донбасс? // Вектор Ньюз. - 04.01.2017: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://vnews.agency/exclusive/48385-papa-rimskiy-priedet-na-donbass.html#sel=10:4,10:13>

²⁰³ ДНР и ЛНР посетил посол Ватикана // Антифашист. - 18.12.16: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://antifashist.com/item/dnr-i-lnr-posetil-posol-vatikana.html>

²⁰⁴ Гуджеротті Клаудіо. “Колишній” колега звертається із запитанням до пані проф. Людмили Филипович // РІСУ - Релігійно-інформаційна служба України. - 11 січня 2017: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/open_theme/65705/

шанс Ватикану підіграти Росії, довести в угоду їй, що Україна є всього-лишень країною, яка, за словами цього дипломата, “оберталася в зоні Російської Федерації”.²⁰⁵ Та й немає на окупованих територіях католиків у такій кількості, щоб їх неможливо було б за бажання евакуювати і тим само позбавити Москву ще одного серйозного важелю тиску на Ватикан. Тим більше, що досвід подібних евакуацій католицького населення із зони бойових дій та окупованих територій існує в кількох країнах. І цим досвідом можна було принагідно скористатися.²⁰⁶ То ж проблема тут, скажімо так, не зовсім у католиках.

К.Гуджеротті, їдучи на окуповані території, жодного разу так і не висловив засудження з приводу підтримки Росією військово-терористичних угруповань, нічого не сказав він і про те, як “влади” так званих “ДНР/ЛНР” утискають визнані “нетрадиційними” на їхній території релігії (до числа яких відноситься й католицизм), а причин є вдосталь (чого варті тільки опубліковані у ЗМІ численні факти утиску прав католиків в окупованому Донбасі).²⁰⁷ Хоча, як цей дипломат може засуджувати Росію, коли Україну він розуміє потенційною російською територією, весь начебто трагізм її нинішнього становища означений тим, що вона, з його слів, бач, відокремилась “від Росії” як своєї “головної годувальниці” (!)²⁰⁸ і саме через те вона “втратила на всіх фронтах”.²⁰⁹

На погляд нунція К.Гуджеротті, як підкреслює Олесь Городецький, “власне, Україна, її народ, який скинув Януковича і повернувся в бік Європи, тим самим погіршив відносини між Заходом і Росією, спричинивши міжнародну кризу, а зовсім не Росія, яка напала на Україну, анексувала Крим і через своїх найманців та місцевих бойовиків веде військові дії на окупованій частині Донбасу, щоденно збільшуючи кількість жертв. ...Риторика представника Апостольської Столиці в Україні нагадує тези кремлівської пропаганди: “Майдан організував Захід”, “Україна — зона інтересів Росії”, “київська хунта” погіршила відносини Російської Федерації і Заходу”, “Україна прогала і не має майбутнього””.²¹⁰ А тому й “жодного слова про російську агресію, анексію Криму і окупацію частини Донбасу”.²¹¹

Зазначимо тут принагідно, що антиукраїнська позиція чинного нунція контрастує з позицією його попередника — архієпископа Томаса Галліксона, який

²⁰⁵ Апостольський Нунцій про складну гуманітарну ситуацію в Україні // CREDO. - 11.08.16: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://www.credo-ua.org/2016/08/163365>

²⁰⁶ Вільчинський Орест-Дмитро. Минулий тиждень: Україна – Ватикан – Москва // Католицький Оглядач. - 08/02/2015: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://catholicnews.org.ua/minuliy-tizhden-ukrayina-vatikan-moskva>

²⁰⁷ Папа Римський приедет на Донбасс? // Вектор Ньюз. - 04.01.2017: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://vnews.agency/exclusive/48385-papa-rimskiy-priedet-na-donbass.html#sel=10:4,10:13>

²⁰⁸ Городецький Олесь. Проросійські нотки в інтерв'ю папського нунція: особиста обмовка чи зміна політики щодо України? // Радіо Свобода. - 12 серпня 2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/a/27918180.html>

²⁰⁹ Апостольський Нунцій про складну гуманітарну ситуацію в Україні // CREDO. - 11.08.16: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://www.credo-ua.org/2016/08/163365>

²¹⁰ Городецький Олесь. Проросійські нотки в інтерв'ю папського нунція: особиста обмовка чи зміна політики щодо України? // Радіо Свобода. - 12 серпня 2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/a/27918180.htmM1>

²¹¹ Городецький Олесь. Проросійські нотки в інтерв'ю папського нунція: особиста обмовка чи зміна політики щодо України? // Радіо Свобода. - 12 серпня 2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/a/27918180.html>

неодноразово наголошував, що, по-перше, анексувавши Крим Російська Федерація порушила міжнародне право, а по-друге, саме ця країна була провокатором війни на Донбасі, а нині є її спонсором, а тому кінець бойових дій, настання справжнього миру на окупованих територіях напряму залежить від Росії.

Свої прямі контакти з сепаратистами нунцій К.Гуджеротті прагне аргументувати тим, що він є апостольським нунцієм Ватикану в Україні, а Донбас — це Україна, то значить його дипломатичні повноваження чинні й на окупованих територіях і тут відсутнє будь-яке порушення міжнародних норм.²¹² Справді, окупована проросійськими терористами частина Донбасу є Україною, як Україною залишається й анексований Росією Крим. Проте “діяльність дипломата, що акредитований в Україні”, власне, його дипломатичні повноваження не поширюється на окуповані чи анексовані території, а тим більше не в його компетенції вести переговори з терористами. Цю ситуацію слід розводити, приміром, з тією, коли єпископ-помічник Одесько-Сімферопольської дієцезії Римо-Католицької Церкви в Україні владика Яцек Пиля у Севастополі зустрівся з представником окупаційного уряду. Хоча й тоді поведінка цього єпископа, м’яко кажучи, виглядала некоректно по відношенню до України в тій частині, коли він “подякував уряду Севастополя за сприяння католикам”²¹³, цебто дякував окупантам за те, що в кримських католиків віднині повний “крымнаш”, а тому в них “все добре”.

Навіть у словах вітання Папи, яке нунцій К.Гуджеротті переказав мешканцям окупованих територій пробиває москвофільське ставлення Ватикану до України. “Папа відправив мене сюди з такими словами: “Скажи їм, що я з ними, скажи це голосно. Скажи їм, що я про них не забуваю, я щодня молюся, щоб ця війна закінчилася””. Звернімо увагу: Скажи “їм”, це кому? — Мешканцям отих “ДНР” і ЛНР! Скажи що? — Що Папа “з ними”, що він “про них не забуває”, що молиться, “щоб ця війна закінчилася”. Але закінчилася як? З якими результатами, наслідками? — Про це мовчанка. Але й у цьому мовчанні можна відстежити те, як Ватикан на правду “любить Україну” і якого “миру” він їй бажає. — Такого ж “миру”, за який моляться в церквах Московського Патріархату, а це — “миру” на користь Росії, на утвердження “русского мира”, того “миру”, про який постійно говорять у Кремлі.

Ось що про подібний “мир” зауважує патріарх Філарет. “Вони кажуть, що іде громадянська війна, вони моляться за мир. Так, добре, що моляться за мир. Ми теж за мир, ми проти війни. Але за який мир вони моляться? І за який мир молимося ми? Вони моляться за мир в підпорядкуванні Росії, бо коли б Україна підпорядкувалась Росії, то наступив би мир, але разом з цим миром наступила б

²¹² Гуджеротті Клаудіо. “Колишній” колега звертається із запитанням до пані проф. Людмили Филипович // РІСУ - Релігійно-інформаційна служба України. - 11 січня 2017: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/open_theme/65705/

²¹³ Ватикан стверджує, що не змінював своєї позиції щодо Криму // Європейська правда. - Середя, 18 листопада 2015: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2015/11/18/7040981/>

неволя, в якій ми були більше 300 років”.²¹⁴ Святійший наголошує, що Україні такий мир не потрібен.

Папа Римський постійно підкреслює, що він молиться “за мир в Україні”, але при цьому знову ж уникає говорити про Росію як учасника війни на Донбасі, переводячи в такий спосіб цю війну в площину “внутрішньоукраїнського конфлікту”, точнісінько так само, як це чинить Московський Патріархат. Подібного “миру”, дарма, що Бога за нього просить Папа, Україні також не треба. Вимолювання подібного “миру”, то, по суті, випрошування на наші голови перемоги Росії.

Папа декларує, що “в цей важкий час є з Україною”²¹⁵, що “молиться за Україну”. Але поруч, і особливо в контексті “української проблеми”, певно за прикладом Московського Патріархату, він став дедалі частіше повчати про “ненасильство як стиль політики на користь миру”, ненасильство як “реалістичний шлях до подолання збройних конфліктів”²¹⁶. “В сучасному світі, означеному війнами і численними зіткненнями, а також повсюдним насильством, вибір ненасильства як стилю життя стає відповідальним рішенням на всіх рівнях, починаючи з сім’ї і закінчуючи міжнародними відносинами. Йдеться про відкидання насильства як методу вирішення конфліктів і вибору на користь діалогу і переговорів”.²¹⁷ І ще: “Нехай людинолюбство і ненасильство рухають нами в нашому спілкуванні один з одним у міжособистісних, соціальних і міжнародних відносинах. Коли жертви насильства вміють утриматися від спокуси помсти, вони можуть стати найдостеменнішими героями ненасильницьких процесів творення світу. Починаючи з місцевого та щоденного рівня і аж до рівня світового порядку, нехай ненасильство стане відмітним стилем наших рішень, наших відносин, наших дій, політики в усіх її формах”.²¹⁸

З цими твердженнями важко не погодитись, але за умови, коли всі сторони конфлікту візьмуть це собі за правило. А якщо все зводиться до однієї сторони, аби вона “відкинула насильство”, по суті, склала зброю, не відповідала на насильство (терор, обстріли, провокації) іншої сторони, демонструючи в такий спосіб євангельський принцип “підставляння іншої щоки” і при цьому водночас не згадується інша сторона конфлікту, то в чому тут правда? В українському контексті це виглядає, як “підводка”, “підштовхування” нашої країни до капітуляції! Мовляв, ви, Україно, перестаньте відповідати насильством на насильство і тоді, як про це повчає Папа Франциск у різдвяному посланні 2016 р. “Urbi et Orbi”, враз настане

²¹⁴ Патріарх Філарет розповів, чому Україні не потрібно миру за який молиться Московський патріархат // Експрес. - 09.01.2017: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://expres.ua/news/2017/01/09/222047-patriarh-filaret-rozpoviv-chomu-ukrayini-ne-potribno-myru-molytsya-moskovskyy>

²¹⁵ Папа Франциск у Кракові: “Україно, я з вами” // Католицький Медіа-Центр. - Субота, 30 липня 2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://kmc.in.ua/ukraino/105961-frantsysk_ukraino_ja_z_vami.html

²¹⁶ Ненасильство – стиль політики на користь миру. Тема Всесвітнього дня миру 2017 // Католицький Оглядач. - 26/08/2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://catholicnews.org.ua/nenasilstvo-stil-politiki-na-korist-miru-tema-vsesvitnogo-dnya-miru-2017>

²¹⁷ Папа: путем ненасилія можно достигь важных результатов на общественно-политическом уровне // Радио Ватикана. - 15/12/2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://ru.radiovaticana.va/news/2016/12/15/papa_putem_nenasiliya_mozhno_dostich_vazhnykh_rezultatov/1279201

²¹⁸ Папа Франциск призвал политиков к активному ненасилию // Новости Армении. - 02.01.2017: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://novosti-dny.ru/mir/rossiya/armeniya/141807-papa-francisk-prizval-politikov-k-aktivnomu-nenasiliyu-novosti-armenii.html>

“мир чоловікам і жінкам, що досі страждають від наслідків конфлікту в східній Україні”.²¹⁹ А як тут бути з Росією, яка де-факто розв’язала й підтримує цей “конфлікт”, а де-юре Ватикан її не вважає його учасником? — То ж і виходить, що за ватиканськими геополітичними мірками (точнісінько так само, як про це говорять в Росії) Україна, як той Дон Кіхот, воює чи не сама з собою.

Подібний світогляд типовий і для Російського православ’я, яке, з одного боку, розповідає в угоду Кремлю про якусь “братовбивчу війну” на Донбасі, прагне нав’язати українцям, а особливо українським воїнам, псевдохристиянський “всепрощеньський” світогляд, напучуючи їх проповідями про якусь “любов до ворога”, а з іншого боку, пропагує під виглядом якихось “православних цінностей” сепаратизм, прислужує окупаційній владі в Криму, в проросійсько-терористичних “народних республіках” на Луганщині й Донеччині, практикуючи таким чином злочинну дворушність “і нашим, і вашим”. Подібне, бачимо, стало характерним політичним стилем поведінки і Ватикану.

Так, нунцій К.Гуджеротті, перебуваючи в окупованому Луганську, з одного боку, молиться “за мир”, а з іншого боку, зустрічається з керівниками Луганської єпархії УПЦ Московського Патріархату і водночас доносить інформаційним ресурсам “ЛНР” і російським ЗМІ (зв’яжіть, не своїм одновірцям-католикам) слова Папи Франциска, що той не може наразі прибути на Донбас, але “дуже хотів би бути серед вас”(!).²²⁰ За словами дипломата, “основна і головна мета цього візиту — засвідчити близькість і любов Папи Римського до людей, які тут живуть”, тобто до всіх, хто перебуває на окупованих територіях. А які то люди? Чи всі вони віддані Україні? Чи всі серед них є католиками? Хто з них є справжнім патріотом України, а хто підтримуючи “Новоросію”, продовжує паскудити Україну? Хто з тих людей служить окупаційній владі, а хто сам є нею? Хто є проросійським терористом чи російським найманцем-“відпускником”, а хто в серці плекає надію повернення сюди України? — То про це у Ватикані воліють не говорити.

В уяві Папи Франциска справжній “мир” — це “час братства”²²¹, який мусить настати тоді, коли всі люди, “які знаходяться в суперечності” знайдуть “спільну мову”.²²² Певно, саме з цих міркувань посол Ватикану мав зустріч із митрополитом Луганським і Алчевським Митрофаном, головою Відділу зовнішніх церковних зв’язків УПЦ Московського Патріархату, з яким обговорював і українські проблеми в цілому, і проблеми парафій Луганської єпархії УПЦ МП та Католицької Церкви на території Донбасу (про обговорення проблем греко-католиків, Київського Патріархату, протестантів, інших релігій ЗМІ не повідомляють). В ході зустрічі сторони підкреслили важливість молитви про якнайшвидше настання “миру в

²¹⁹ Різдвяне послання "Urbi et Orbi" Папи Франциска 2016 // Радіо Ватикану. - 25/12/2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу:

http://uk.radiovaticana.va/news/2016/12/25/різдвяне_послання_urbi_et_orbi_папи_франциска_2016/1281601

²²⁰ В окупованому Луганську нунцій Ватикану молився за мир // Україна Молода. - 18.12.2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/0/2006/107004/>

²²¹ Папа Римський готов посетити Донбасс после наступления “времени братства” // Baltnews - новостной портал на русском языке в Эстонии. - 18.12.2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://baltnews.ee/mir/20161218/1015491802.html>

²²² Посол Ватикана не исключил визит папы Римского на Донбасс // РИА Новости. - 18.12.2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <https://ria.ru/religion/20161218/1483907126.html>

Україні”.²²³ Утім знову ж, молитви за який “мир”? — В черговий раз, розшифровок “традиційно” було уникнуто. Між тим, очолювана владикою Митрофаном Луганська єпархія УПЦ МП вже встигла підписати з “ЛНР” договір про співпрацю, зокрема про “духовне виховання молоді” цієї “республіки”²²⁴, а священники цієї єпархії в “ЛНР” проводять для тамтешніх школярів, студентів і місцевих “ополченців” бесіди про “русский мир”, читають лекції на тему “Что такое Русская цивилизация?”²²⁵, освячують пам’ятники загиблим “защитникам ЛНР”.²²⁶ (Може й тут посол скаже, що він не зустрічався із сепаратистами?)

І Ватикан, і Московський Патріархат навіть формально, хоча б “для годиться”, до цього часу так і не засудили російську інтервенцію на нашу землю, не визнали Росію агресором²²⁷, оскільки, за словами голови Відділу зовнішніх церковних зв’язків Московського Патріархату митрополита Іларіона (Алфеева), і Папа Франциск, і Патріарх Кирило вважають російсько-українську війну “громадянською”. За словами Кирила — це “братовбивча”, “міжусобна борня” (рос. — “междоусобная брань на Украине”), а для Папи — ця війна є “громадянським конфліктом”, “братовбивством” чи “братовбивчим насильством в Україні”. Більше того, Франциск війну на Донбасі називає ще й “екзистенційною проблемою України”, оскільки він, мовляв, так і не зміг розібратись, хто ж її таки почав. Про це понтифік заявив на прес-конференції під час перельоту з Мексики до Риму (лютий 2016 р.).

“Україна зараз перебуває у стані війни, страждань, різних інтерпретацій. Щодо самого історичного факту цієї війни кожен має власні ідеї: що це за війна, хто її почав, як, яким чином її завершити”.²²⁸ Інакше кажучи, якщо Москва чітко обвинувачує в розв’язанні війни Україну, то Ватикан “дипломатично” уникає називати речі своїми іменами, скидаючи причини її початку на якусь “екзистенцію”. “Ясно, що це історична проблема, але це і екзистенційна проблема цієї країни, пов’язана зі стражданням”, - додає Папа. Коментуючи спільну декларацію з Патріархом Кирилом, Святий Отець зазначив, що розуміє тільки те,

²²³ Митрополит Луганский Митрофан и апостольский нунций РКЦ обсудили ситуацию в Украине // Православная Жизнь. - 19/12/2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://pravlife.org/content/mitropolit-luganskiy-mitrofan-i-apostolskiy-nunciy-rkc-obsudili-situaciyu-v-ukraine>

²²⁴ Луганська єпархія УПЦ (МП) підписала з “ЛНР” договір про “духовне виховання молоді” // РІСУ - Релігійно-інформаційна служба України. - 09-10-2015: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://risu.org.ua/ua/index/all_news/community/church_and_school/61345/

²²⁵ “Патриотизму” и духовности школьников Луганска обучают священники Московского патриархата // Новости Донбасса. - 03 ноября 2015: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://novosti.dn.ua/news/243309-patryotyzmu-y-dukhovnosty-shkolnykov-luganska-obuchayut-svyashhennyku-moskovskogo-patryarkhata>; В Луганске говорили о сущности Русской цивилизации // Новороссия. - 24 мая 2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <https://www.novorosinform.org/news/53507>

²²⁶ Памятник погибшим защитникам Республики открыли в Луганске в День ВДВ // Луганский Информационный Центр. - 2 августа 2015 : [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://lug-info.com/news/one/pamyatnik-pogibshim-zaschitnikam-respubliki-otkryli-v-luganske-v-den-vdv-foto-5374>

²²⁷ Щоправда, певною мірою, слід віддати належне: за словами представника Апостольської Нунціатури в Україні отця Патрика, офіційна позиція Ватикану залишається незмінною – Крим є окупованою територією України. Але знову ж, жодного слова, що окупантом є Росія, неначе це є “секретом” [Позиція Ватикану незмінна: Крим це – Україна // ЗІК. - четвер, 19 листопада, 2015: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://zik.ua/news/2015/11/19/pozytsiya_vatykanu_nezminna_krym_tse_ukraina_644531].

²²⁸ Папа Франциск про війну в Україні: “є різні ідеї, хто розпочав ту війну” // Європейська правда. - П’ятниця, 19 лютого 2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2016/02/19/7045123/>

що українці відчують себе зрадженими. Але саме це, на його переконання, й буде кроком на шляху до припинення війни.²²⁹

І знову: “українці відчують себе зрадженими”... - То скажіть же, ким “зраджені”? Навіщо цей постійний “туман”, якась суцільна “недосказаність”. Зрозуміло, що за такої “туманної” постановки проблеми виходить, що Росія тут начебто й ні до чого — це не її війна, її в цьому “братовбивстві” немає. А якщо так, то це, так само, як Московському Патріархату, “в розпал військового протистояння”, “в ситуації, коли ворог навіть не думає каятися і переконаний, що робить все правильно, вбиваючи тисячі людей”, розв’язує руки і Ватикану “будувати мости з ворогами України”.²³⁰

Справді, Україна, всі ми, українці, “ми не можемо не радіти ініціативі “Папа для України” — для нас зараз це колосальні гроші”, - як про це справедливо зауважує професор Л.Филипович. - Але водночас “питання в тому, кого вони підтримують і кому йдуть ці ресурси. Мета в принципі милосердна, типово церковна, аби надати усім елементарні засоби для існування”.²³¹ Але надаючи всім — підтримка точно буде й тим, хто цю війну роздмухує, хто підтримує Росію як ворога України. Тоді виникає слушне питання: а про яку, власне, Україну тут взагалі йде мова? — Україну проросійську, Україну як складову частину “русского мира”, Україну як “окраїну” Росії, як частину її культурно-історичного і політичного простору, як її “канонічну територію”?

Навіть, якщо припустити, що апостольський нунцій в Україні К.Гуджеротті не розуміє різниці “між тими, хто перебуває на непідконтрольній території, і тими, хто шукав собі притулку деінде”, тобто мешкає в окупації, не усвідомлює, хто є українським патріотом, а хто сепаратистом і терористом²³² (хоча, який тоді вже з нього нунцій?), то й тоді це означатиме одне (і правильно на цьому наголошує Л.Филипович) — така його позиція несправедлива, ганебна, спрямована проти України. Своїми візитами на окуповані території Донбасу він тільки підтримав сепаратизм в Україні.²³³ Більшого “різдвяного подарунка” для Путіна й Кирила годі було й вигадати.

Ватикан упродовж усієї своєї історії завжди діяв, керуючись власними геополітичними інтересами, при цьому, задля досягнення мети, міг нехтувати інтересами й окремих держав, і підпорядкованих йому церков. У випадку з Україною, Святий Престол нехтує її інтересами в угоду “вищої” мети —

²²⁹ Папа Франциск про війну в Україні: “є різні ідеї, хто розпочав ту війну” // Європейська правда. - П'ятниця, 19 лютого 2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2016/02/19/7045123/>

²³⁰ Релігія дуже повільно і слабо повертається у публічний простір України, — проф. Людмила Филипович // РІСУ - Релігійно-інформаційна служба України. - 3 січня 2017: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/interview/65628/

²³¹ Релігія дуже повільно і слабо повертається у публічний простір України, — проф. Людмила Филипович // РІСУ - Релігійно-інформаційна служба України. - 3 січня 2017: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/interview/65628/

²³² Гуджеротті Клаудіо. “Колишній” колега звертається із запитанням до пані проф. Людмили Филипович // РІСУ - Релігійно-інформаційна служба України. - 11 січня 2017: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/open_theme/65705/

²³³ Релігія дуже повільно і слабо повертається у публічний простір України, — проф. Людмила Филипович // РІСУ - Релігійно-інформаційна служба України. - 3 січня 2017: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/interview/65628/

просуванню католицизму на Схід “канонічною територією” Московського Патріархату — окупованою, неокупованою — для нього немає різниці. Візити нунція К.Гуджеротті тільки доводять, що незалежна Україна для Ватикану — ніщо, це лише територія, яку “поставили на кон” Москва і Ватикан у своїх геополітичних ігрищах.